

ИНКУБАТОРИ ЗА ПРЕДПРИЕМАЧИ

ТОВА СА БЪЛГАРСКИТЕ
УНИВЕРСИТЕТИ, КОИТО
ОСИГУРЯВАТ НАЙ-РЕНТАБИЛНО
ИКОНОМИЧЕСКО ОБРАЗОВАНИЕ

от: Христо Петров

Струва ли си да инвестираш в икономическо образование? Технологиите и свързаността доведоха до значителен спад в цената на знанието. Част от следващото поколение предприемачи са самоуки: те усвояват принципите на създаване и управление на бизнес в движение, плащайки понякога цената на провала. Някои доходоносни умения като програмиране могат да се научат чрез курсове, които се откриват безплатно в интернет.

Въпреки това академичното образование все още е фактор в професионалната реализация. Освен знание висшите училища дават на студентите възможност да се докоснат до реалния свят. Много университети имат партньорски програми с компании. Те позволяват на учещите по-лесно да намерят първата си работа, докато все още се обучават.

Социалните връзки все още са гравитен камък в професионалната реализация. Университетите създават около себе си общности. Този принцип е валиден за повечето бизнес училища по света. Затова и завършилите студенти създават алуumni организации, които им помагат да поддържат връзка помежду си и улесняват създаването на бизнес партньорства.

Основната причина, поради която повечето хора избират висшето образование, е надеждата да придобият умения, които ще им осигурят по-висок жизнен стандарт. Ето защо нашата класация поддържа българските университети с икономически специалности, където средните доходи на завършилите са най-високи.

Разгледахме университетите без значение дали са частни или държавни. В челната десетка с лек превес са частните университети. Семестриалните им такси обикновено са по-високи от тези на държавните. За сметка на това учещите там получават по-голяма гъвкавост на учебния процес.

На първо място в класацията е Американският университет в Бълга-

1. АМЕРИКАНСКИ УНИВЕРСИТЕТ В БЪЛГАРИЯ – БЛАГОЕВГРАД

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ (МЕСЕЧНО, В ЛЕВОВЕ): 2318

Създаден в началото на 90-те, АУБ е опит да се въведе в България американският модел на преподаване, където студентите имат много голяма свобода в избора на дисциплини, които да изучават. Днес почти половината от учещите в благоевградския университет са чужденци, а сред завършилите има основатели на компании и мениджъри на големи корпорации. Това е и университетът с най-малка безработица сред завършилите.

2. СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 2169

Стопанският факултет на СУ обучава студенти в две основни направления – икономика и стопанско управление. През годините университетът е сключвал партньорства с висши учебни заведения като City University of Seattle и Harvard. Партньорството с Harvard беше финансирано от предприемачите Кирил Петков и Асен Василев, които са възпитаници на американския университет.

3. ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО ЗАСТРАХОВАНЕ И ФИНАНСИ – СОФИЯ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1898

ВУЗФ предлага образование в сферата на счетоводството, застраховането, финансовия мениджмънт, маркетинга и продажбите. Университетът, който е създаден през 2002 г., залага на формулата „държ студентите възможно най-близо до реалния бизнес“.

Учебният процес включва магистърски програми в партньорство с частни компании.

4. НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1740

Департаментът по икономика към НБУ предлага бакалавърски програми в сферата на финансите, маркетинга и счетоводството. Програмата по бизнес икономика се провежда съвместно с University of Sheffield.

5. УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО – СОФИЯ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1718

УНСС е най-големият държавен университет с акцент върху икономическото образование. След обявяването на извънредно положение през март 2020 УНСС успя за един уикенд да премине в режим на дистанционно обучение.

6. ВИСШЕ ТРАНСПОРТНО УЧИЛИЩЕ „ТОДОР КАБЛЕШКОВ“ – СОФИЯ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1418

Обучението във ВТУ „Тодор Каблешков“ е съсредоточено върху транспорта, но университетът има бакалавър-

рия (АУБ) и това едва ли е случайно. Създаден в началото на 90-те години на миналия век с помощта на американското правителство, университетът насърчава предприемаческото мислене и тясната връзка на студентите с бизнеса. Учещите могат да избират между бакалавърски програми по икономика и бизнес администрация.

Година след година завършилите оценяват високо някои от основните предимства на университета, например международна мобилност и ексклузивност на преподавателския състав.

Но един от най-ценните активи на АУБ е неговата общност от завършили студенти, които са се реализирали успешно като мениджъри или предприемачи. Повечето от тях посочват средата в университета като фактор, който е повлиял на професионалното им израстване.

„Промени живота ми – казва Стефан Иванов, който завършва бакалавърска степен по бизнес администрация в университета. – Там срещнах съпругата си. Намегах много приятелства. Помогна ми да запиша МВА в САЩ.“

Иванов е само един от примерите за завършили АУБ, които след това се реализират като създатели и ръководители на бизнеси. След като се дипломира, той заминава за САЩ, където работи на Уолстрийт, преди да стане част от мениджмънта на Citibank. В продължение на четири години (между 2007 и 2011 г.) работи като шеф на българския клон на банката, а днес управлява Challenger Capital Management, собствена бутикова консултантска компания.

Началото на български компании, които днес генерират милиони годишно на световните пазари, може да се проследи до общежитията на АУБ. Един от най-емблематичните примери за това е софтуерната фирма Telerik,

ска специалност „Икономика на транспорта“, както и няколко магистърски програми, свързани с управлението на фирми от транспортния сектор. В общата класация на университетите по икономически специалности ВТУ заема осмо място.

7. ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО МЕНИДЖМЪНТ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1400

Базираният във Варна университет предлага обучение на английски език и се хвали, че в него учат студенти от над 40 гържави. Голяма част от специалностите са свързани с туризъм и хотелиерство.

8. КОЛЕЖ ПО МЕНИДЖМЪНТ, ТЪРГОВИЯ И МАРКЕТИНГ – СОФИЯ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1382

Датският колеж предлага 3-годишни образователни степени „професионален бакалавър“ по предприемачество и маркетинг. Има и две магистърски програми, едната от които е в партньорство с португалския Instituto Superior de Contabilidade e Administracao do Porto.

9. МЕЖДУНАРОДНО ВИСШЕ БИЗНЕС УЧИЛИЩЕ – БОТЕВГРАД

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1363

Базираният в Ботевград университет обучава студенти в сферата на икономиката и стопанското управление,

но има фокус и върху туризма. Някои от специалностите са свързани и с управлението на хора и приложна психология.

10. ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1237

Факултетът по икономически и социални науки обучава бакалаври по икономика, бизнес администрация, финанси и маркетинг освен всичко останало. През 2020 г. над 6000 кандидат-студенти подадоха документи за ПУ. Според статистиката на университета най-търсените специалности (по общ брой заявени желания) са „Маркетинг“ и „Бизнес мениджмънт“.

11. ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1236

12. ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1178

13. СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „ДИМИТЪР ЦЕНОВ“ – СВИЦОВ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1176

14. ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1162

15. ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1137

чиито съоснователи Светозар Георгиев, Васил Терзиев, Бойко Яръмов и Христо Косев се познават покрай университета. Четиримата осребриха усилията си през 2014 г., когато продадоха Telerik на американската компания Progress за 262 млн. долара.

Иво Ценов, който завършва бизнес администрация в АУБ, е двигателят зад хостинг компанията SiteGround. Започнала от нулата, днес SiteGround е един от най-големите доставчици на хостинг услуги в света. Холдинговата компания IT Web Capital генерира по над 100 млн. евро приходи годишно.

Елвин Гури, който завършва АУБ в средата на 90-те, няколко години по-късно основава компанията за бързи кредити JetFinance. През 2007 г. я продаде на BNP Paribas, а сега управлява фонда за рискови инвестиции Empower Capital. Гури е един от големите дарители на АУБ. Той е дарил над 1 млн. долара на университета и е подкрепил около 250 студенти със стипендии.

И докато студентите оценяват високо частните университети, работодателите все още предпочитат държавните (виж картата). Институции като УНСС и Стопанската академия в Свищов продължават да се ползват с престиж сред компаниите, които си търсят служители. Добрата новина е, че дори и държавните университети, където промените се случват по-трудно, вече залагат на по-гъвкави програми и партньорства с други университети и частния сектор. Това отваря повече врати пред бъдещите предприемачи и мениджъри. **Б**

ФИНАЛНА МИСЪЛ

„ОБРАЗОВАНИЕТО Е ТОВА, КОЕТО ОСТАВА, СЛЕД КАТО ЗАБРАВИШ ВСИЧКО, КОЕТО СИ УЧИШ В УЧИЛИЩЕ.“

– Алберт Айнщайн

16. УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“ – БУРГАС

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1102

17. АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1096

18. ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО АГРОБИЗНЕС И РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ – ПЛОВДИВ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1083

19. ЕВРОПЕЙСКО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО ИКОНОМИКА И МЕНИДЖМЪНТ – ПЛОВДИВ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1065

20. БУРГАСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ

СРЕДНА ЗАПЛАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ: 1062

ТОП 10 НА УНИВЕРСИТЕТИТЕ ПО ПРЕСТИЖ СРЕД РАБОТОДАТЕЛИТЕ

ДАННИТЕ НА МОН ПОКАЗВАТ, ЧЕ РАБОТОДАТЕЛИТЕ ВСЕ ОЩЕ СЕ ДОВЕРЯВАТ ПОВЕЧЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ УНИВЕРСИТЕТИ. В ТОП 10 НА УЧИЛИЩАТА ПО ПРЕСТИЖ СРЕД РАБОТОДАТЕЛИТЕ ПРЕОБЛАДАВАТ ТАКИВА, КОИТО СЕ ФИНАНСИРАТ ОТ ДЪРЖАВАТА.

1. Университет за национално и световно стопанство – София
2. Икономически университет – Варна
3. Стопанска академия „Димитър Ценов“ – Свищов
4. Софийски университет „Св. Климент Охридски“
5. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“
6. Нов български университет – София
7. Висше училище по застраховане и финанси – София
8. Американски университет в България – Благоевград
9. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
10. Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

Източник: МОН

МЕТОДОЛОГИЯ И ИЗТОЧНИЦИ

Класацията е базирана на рейтинговата система на висшите училища, която се изготвя от Министерството на образованието и науката. От общо 52 университета са избрани онези от тях, които предлагат икономически специалности. Университетите в класацията са подредени по размер на средния осигурителен доход на завършилите. Данните за доходите на бившите студенти се предоставят от МОН и са базирани на проучване сред завършилите студенти.